

Brusel 30. června 2023
(OR. en)

11131/23

ECOFIN 657
UEM 191
SOC 483
EMPL 334
COMPET 678
ENV 757
EDUC 270
RECH 302
ENER 393
JAI 903
GENDER 134
ANTIDISCRIM 128
JEUN 172
SAN 409

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. předchozího dokumentu:	9823/1/23 REV 1
Č. dok. Komise:	COM(2023) 602 final
Předmět:	DOPORUČENÍ RADY k národnímu programu reforem Bulharska na rok 2023 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Bulharska z roku 2023

Delegace naleznou v příloze výše uvedený návrh doporučení Rady, který na základě doporučení Komise COM(2023) 602 final projednala Rada a Evropská rada.

DOPORUČENÍ RADY

ze dne ...

k národnímu programu reforem Bulharska na rok 2023 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Bulharska z roku 2023

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik¹, a zejména na čl. 9 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

---

¹ Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

- (1) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241², kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost (dále jen „nástroj“). Nástroj poskytuje členským státům finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný Unií. V souladu s prioritami evropského semestru nástroj přispívá k hospodářskému a inkluzivnímu oživení a k provádění udržitelných prorůstových reforem a investic, zejména reforem a investic za účelem podpory zelené a digitální transformace a zvýšení odolnosti ekonomik členských států. Pomáhá rovněž posílit veřejné finance, podnítit hospodářský růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu, zlepšit územní soudržnost v rámci Unie a podpořit setrvalé provádění evropského pilíře sociálních práv. Maximální finanční příspěvek na členský stát v rámci nástroje byl dne 30. června 2022 aktualizován v souladu s čl. 11 odst. 2 nařízení (EU) 2021/241.

---

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (2) Dne 22. listopadu 2022 přijala Komise roční analýzu udržitelného růstu 2023, jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2023. Dne 23. března 2023 Evropská rada potvrdila priority analýzy udržitelného růstu 2023, která se zaměřuje na čtyři rozměry konkurenceschopné udržitelnosti. Dne 22. listopadu 2022 přijala Komise na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011³ také zprávu mechanismu varování 2023, ve které není Bulharsko uvedeno mezi členskými státy, jež by mohly být postiženy nerovnováhami nebo by u nich takové postižení mohlo hrozit. Hloubkový přezkum tudíž nebude zapotřebí. Komise taktéž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, jakož i návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2023, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv. Rada přijala doporučení týkající se hospodářské politiky eurozóny⁴ dne 16. května 2023 a společnou zprávu o zaměstnanosti dne 13. března 2023.
- (3) Třebaže ekonomiky Unie vykazují pozoruhodnou odolnost, stále na ně negativně dopadá geopolitická situace. Unie pevně stojí při Ukrajině a agenda hospodářské a sociální politiky Unie se zároveň zaměřuje na snižování negativního dopadu energetických otřesů na zranitelné domácnosti i podniky v krátkodobém horizontu a na pokračování dosavadní práce na zelené a digitální transformaci, podpoře udržitelného a inkluzivního růstu, ochraně makroekonomické stability a zvyšování odolnosti ve střednědobém horizontu. Silně se také soustřeďuje na zvyšování konkurenceschopnosti a produktivity Unie.

---

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy (Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁴ Doporučení Rady ze dne 16. května 2023 týkající se hospodářské politiky eurozóny (Úř. věst. C 180, 23.5.2023, s. 1).

- (4) Dne 1. února 2023 vydala Komise sdělení „Průmyslový plán Zelené dohody pro věk s nulovými čistými emisemi“ (dále jen „Průmyslový plán Zelené dohody“). Záměrem tohoto plánu je posílit konkurenceschopnost unijního průmyslu s nulovými čistými emisemi a podpořit rychlý přechod ke klimatické neutralitě. Plán je doplněním pokračujícího úsilí v rámci Zelené dohody pro Evropu a plánu REPowerEU. Má za cíl vytvořit příznivější prostředí, aby se zvýšila unijní výrobní kapacita u technologií a produktů s nulovými čistými emisemi nezbytných ke splnění ambiciózních cílů Unie v oblasti klimatu a byl zajištěn přístup k relevantním kritickým surovinám, mimo jiné prostřednictvím diverzifikovaného zajišťování zdrojů, patřičného využívání geologických zdrojů v členských státech a maximální recyklace surovin. Průmyslový plán Zelené dohody se opírá o čtyři pilíře: předvídatelné a zjednodušené právní prostředí, rychlejší přístup k financování, zlepšování dovedností a otevřený obchod pro odolné dodavatelské řetězce. Dne 16. března 2023 pak Komise vydala další sdělení nazvané „Dlouhodobá konkurenceschopnost EU: výhled po roce 2030“, jež je postaveno na devíti vzájemně se posilujících stimulech a jehož cílem je vytvoření regulačního rámce, který bude podporovat růst. Sdělení vytyčuje politické priority, které se soustředí na aktivní zajišťování strukturálních zlepšení, dobře zacílených investic a regulačních opatření, aby byly Unie a její členské státy v dlouhodobém výhledu konkurenceschopné. Níže uvedená doporučení pomáhají tyto priority řešit.

- (5) V roce 2023 se evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik nadále vyvíjí v souladu s prováděním nástroje. Stále platí, že pro naplnění politických priorit v rámci evropského semestru je zásadně důležité plné provedení plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány řeší veškerá relevantní doporučení pro jednotlivé země vydaná v posledních letech nebo jejich významnou část. Doporučení pro jednotlivé země z let 2019, 2020 a 2022 zůstávají stejně relevantní i pro plány pro oživení a odolnost, které byly revidovány, aktualizovány nebo pozměněny v souladu s články 14, 18 a 21 nařízení (EU) 2021/241.
- (6) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435⁵ (dále jen „nařízení REPowerEU“) přijaté dne 27. února 2023 má za cíl rychle ukončit závislost Unie na dovozu fosilních paliv z Ruska. To přispěje k energetické bezpečnosti a diverzifikaci dodávek energií v Unii a povede k širšímu využívání obnovitelných zdrojů energie, ke zvýšení kapacity pro ukládání energie a ke zlepšení energetické účinnosti. Nařízení REPowerEU členským státům umožňuje doplnit do národního plánu pro oživení a odolnost novou kapitolu REPowerEU za účelem financování klíčových reforem a investic, jež pomohou dosáhnout cílů REPowerEU. Zmíněné reformy a investice také pomohou zvýšit konkurenceschopnost unijního průmyslu s nulovými čistými emisemi, o které usiluje Průmyslový plán Zelené dohody, a plnit doporučení pro jednotlivé země, která souvisejí s energetikou a byla členským státům vydána v roce 2022 a případně v roce 2023. Nařízení REPowerEU zavádí novou kategorii nevratné finanční podpory, která je členským státům k dispozici na financování nových reforem a investic souvisejících s energetikou v rámci jejich plánů pro oživení a odolnost.

---

⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES (Úř. věst. L 63, 28.2.2023, s. 1).

- (7) Dne 8. března 2023 přijala Komise sdělení poskytující pokyny v oblasti fiskální politiky na rok 2024 (dále jen „sdělení z 8. března 2023“). Jeho cílem je podpořit přípravu programů stability a konvergenčních programů členských států a posílit tím koordinaci politik. Komise v něm připomněla, že na konci roku 2023 bude deaktivována obecná úniková doložka Paktu o stabilitě a růstu. Pro roky 2023–2024 vyzvala Komise k fiskálním politikám, které zajistí střednědobou udržitelnost dluhu a udržitelným způsobem zvýší potenciální růst a členské státy byly vyzvány, aby ve svých programech stability a konvergenčních programech z roku 2023 nastínily, jak jejich fiskální plány zajistí dodržení referenční hodnoty pro schodek ve výši 3 % hrubého domácího produktu (HDP) stanovené ve Smlouvě a věrohodné a trvalé snížení dluhu nebo udržení dluhu na obezřetné úrovni ve střednědobém horizontu. Komise vybídla členské státy, aby postupně ukončily vnitrostátní fiskální opatření, která zavedly na ochranu domácností a podniků v souvislosti s prudkým zdražením energií, a začaly u těch nejméně cílených. Uvedla, že pokud by bylo nutné podpůrná opatření prodloužit kvůli novým tlakům na ceny energií, měly by je členské státy zaměřit mnohem lépe než v minulosti na zranitelné domácnosti a podniky. Fiskální doporučení budou podle Komise kvantifikovaná a diferencovaná. Kromě toho budou formulována na základě čistých primárních výdajů, jak je navrženo ve sdělení Komise ze dne 9. listopadu 2022 o směrech pro reformu rámce správy ekonomických záležitostí EU. Komise doporučila, aby všechny členské státy i nadále chránily investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistily účinné využívání prostředků z nástroje i z dalších fondů Unie, a to zejména s ohledem na zelenou a digitální transformaci a cíle odolnosti. Komise uvedla, že v souladu se stávajícími právními předpisy navrhne Radě, aby postupy při nadměrném schodku na základě porušení referenční hodnoty schodku zahájila na jaře 2024 na základě výsledků plnění rozpočtu za rok 2023.

- (8) Dne 26. dubna 2023 předložila Komise legislativní návrhy na provedení komplexní reformy pravidel Unie pro správu ekonomických záležitostí. Jejich hlavním cílem je ve všech členských státech prostřednictvím reforem a investic posílit udržitelnost veřejného dluhu a podpořit udržitelný a inkluzivní růst. Komise ve svých návrzích usiluje o zlepšení vlastní odpovědnosti členských států, zjednodušení rámce a větší zaměření na střednědobý horizont spolu s účinným a soudržnějším prosazováním. Podle závěrů Rady ze dne 14. března 2023 o směrech pro reformu rámce správy ekonomických záležitostí EU je cílem dokončit tuto legislativní činnost v roce 2023.
- (9) Dne 15. října 2021 předložilo Bulharsko Komisi v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 nařízení (EU) 2021/241 posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v příloze V uvedeného nařízení. Dne 4. května 2022 přijala Rada prováděcí rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Bulharska⁶. Uvolnění splátek je podmíněno přijetím rozhodnutí Komise přijatým v souladu s čl. 24 odst. 5 nařízení (EU) 2021/241, které uvádí, že Bulharsko uspokojivě splnilo příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Předpokladem uspokojivého splnění je rovněž absence zvratu u dříve dosažených milníků a cílů.
- (10) Dne 5. května 2023 předložilo Bulharsko svůj národní program reforem na rok 2023 a svůj konvergenční program z roku 2023 v souladu s čl. 8 odst. 1 nařízení (ES) č. 1466/97. Vzhledem k jejich provázanosti byly oba programy posuzovány společně. V souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241 zohledňuje národní program reforem na rok 2023 rovněž zprávy, které Bulharsko dvakrát ročně podává o pokroku dosaženém při plnění svého plánu pro oživení a odolnost.

---

⁶ ST 8091/2022 INIT; ST 8091/2022 ADD 1.

- (11) Dne 24. května 2023 zveřejnila Komise zprávu o Bulharsku pro rok 2023. Zpráva posoudila pokrok, který Bulharsko učinilo při plnění příslušných doporučení, jež pro něj přijala Rada v letech 2019 až 2022, a zhodnotila, jak Bulharsko provádí plán pro oživení a odolnost. Vycházejíc z této analýzy, zpráva o Česku poukázala na mezery, pokud jde o výzvy, které plán pro oživení a odolnost neřeší nebo je řeší pouze částečně, a na nové a vznikající výzvy. Posoudila rovněž pokrok Bulharska při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů Unie v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby, jakož i pokrok při dosahování cílů Organizace spojených národů v oblasti udržitelného rozvoje.
- (12) Podle údajů potvrzených Eurostatem se schodek veřejných financí Bulharska snížil z 3,9 % HDP v roce 2021 na 2,8 % v roce 2022, zatímco veřejný dluh klesl z 23,9 % HDP na konci roku 2021 na 22,9 % na konci roku 2022. Dne 24. května 2023 vydala Komise zprávu podle čl. 126 odst. 3 Smlouvy. Tato zpráva se zabývala rozpočtovou situací Bulharska, neboť jeho schodek veřejných financí má v roce 2023 překročit 3 % HDP. Zpráva dospěla k závěru, že kritérium schodku nebylo splněno. V souladu se svým sdělením z 8. března 2023 Komise následně nenavrhl zahájit na jaře 2023 nové postupy při nadměrném schodku. Komise poté prohlásila, že navrhne Radě, aby postupy při nadměrném schodku na základě porušení referenční hodnoty schodku zahájila na jaře 2024 na základě výsledků plnění rozpočtu za rok 2023. Bulharsko by tuto skutečnost mělo zohlednit při projednávání a plnění svého rozpočtu na rok 2023 a při přípravě rozpočtu na rok 2024.

- (13) Saldo veřejných financí bylo ovlivněno opatřeními fiskální politiky přijatými ke zmírnění hospodářského a sociálního dopadu zvýšení cen energií. V roce 2022 tato opatření fiskální politiky snižující příjmy zahrnovala snížené sazby DPH pro vytápění a plyn a nižší spotřební daň z elektřiny a zemního a zkapalněného plynu, zatímco opatření fiskální politiky zvyšující výdaje zahrnovala dotace spotřebitelům mimo domácnosti a provozovatelům distribučních soustav elektřiny na spotřebu elektřiny, domácnostem na spotřebu zemního plynu, jakož i podnikům dálkového vytápění. Náklady na tato opatření byly částečně kompenzovány novými daněmi z neočekávaných zisků výrobců a dodavatelů energie, konkrétně dočasným odvodem státních podniků v odvětví energetiky. Podle odhadu Komise činí v roce 2022 čisté rozpočtové náklady těchto opatření 1,5 % HDP. Saldo veřejných financí bylo rovněž ovlivněno rozpočtovými náklady na dočasnou ochranu vysídlených osob z Ukrajiny, které se v roce 2022 odhadují na 0,1 % HDP. Současně poklesly odhadované náklady na dočasná mimořádná opatření související s krizí způsobenou onemocněním COVID-19, a to z 3,7 % HDP v roce 2021 na 1,0 % v roce 2022.
- (14) V doporučení ze dne 18. června 2021 Rada Bulharsku⁷ doporučila, aby v roce 2022 usilovalo o podpůrné nastavení fiskální politiky, včetně impulsu dodaného Nástrojem pro oživení a odolnost, a aby zachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů. Rada navíc Bulharsku doporučila, aby růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů udrželo pod kontrolou.

---

⁷ Doporučení Rady ze dne 18. června 2021, kterým se vydává stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Bulharska z roku 2021 (Úř. věst. C 304, 29.7.2021, s. 6).

(15) Podle odhadů Komise bylo nastavení fiskální politiky⁸ v roce 2022 podpůrné ve výši – 1,2 % HDP, jak doporučila Rada. V souladu s doporučením Rady Bulharsko nadále podporovalo oživení investicemi, které mají být financovány z nástroje a z dalších fondů Unie. Výdaje financované z grantů v rámci nástroje a dalších fondů Unie v roce 2022 dosáhly 0,8 % HDP (0,9 % HDP v roce 2021). Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k nastavení fiskální politiky měl expanzivní povahu a činil 0,5 procentního bodu⁹. V souladu s doporučením Rady proto Bulharsko zachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů. Zároveň příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k nastavení fiskální politiky měl expanzivní povahu v rozsahu 0,8 procentního bodu. Tento příspěvek expanzivní povahy zahrnoval dodatečný dopad opatření fiskální politiky přijatých ke zmírnění hospodářských a sociálních důsledků růstu cen energií (dodatečné čisté rozpočtové náklady ve výši 0,9 % HDP), jakož i náklady na poskytování dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP). Bulharsko proto mělo růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů dostatečně pod kontrolou.

---

⁸ Nastavení fiskální politiky se měří změnou primárních výdajů (očištěných od diskrečních opatření na straně příjmů) s vyloučením dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí COVID-19, ale se zahrnutím výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) v rámci nástroje a dalších fondů Unie ve vztahu k střednědobému potenciálnímu růstu. Více podrobností viz rámeček č. 1 ve fiskálních statistických tabulkách.

⁹ Příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů by podle projekce měl mít neutrální povahu v rozsahu nula procentních bodů HDP.

- (16) Makroekonomický scénář, z něhož vycházejí rozpočtové projekce v konvergenčním programu z roku 2023, je příznivější než jarní prognóza Komise 2023 na rok 2023 a následující období. Podle projekcí vlády poroste reálný HDP o 1,8 % v roce 2023 a o 3,3 % v roce 2024. Jarní prognóza Komise 2023 naproti tomu uvádí nižší růst reálného HDP ve výši 1,5 % v roce 2023 a 2,4 % v roce 2024, a to zejména v návaznosti na negativnější předpoklad vývoje zásob podle jarní prognózy Komise 2023 a navzdory její příznivější prognóze vývozu a dovozu v roce 2023. Pro rok 2024 je nižší růst reálného HDP v jarní prognóze Komise 2023 způsoben zejména velkými zápornými rozdíly v příspěvcích soukromé spotřeby, investic a vývozu.
- (17) Vláda v konvergenčním programu z roku 2023 očekává, že se schodek veřejných financí zvýší v roce 2023 na 6,1 % HDP. Podle konvergenčního programu z roku 2023 odráží zvýšení schodku v roce 2023 zejména přijatá opatření ke zvýšení důchodů a mezd, dopad indexace důchodů na inflaci a průměrnou mzdu, vyšší výdaje na sociální, zdravotní a vzdělávací politiku a vyšší vnitrostátní výdaje na veřejné investice. Program neobsahuje žádná jiná opatření ke změně politiky nebo ke konsolidaci, neboť rozpočet na rok 2023, který může zahrnovat taková opatření fiskální politiky, nebyl v době předložení konvergenčního programu přijat. Podle konvergenčního programu z roku 2023 se dále očekává, že se poměr veřejného dluhu k HDP zvýší z 22,9 % na konci roku 2022 na 26,6 % na konci roku 2023. Projekce v jarní prognóze Komise 2023 uvádějí schodek veřejných financí v roce 2023 ve výši 4,8 % HDP. To je méně než schodek předpovídaný v konvergenčním programu z roku 2023, a to zejména z důvodu nižších očekávaných veřejných investic a vyšších příjmů z daní i z Unie. Jarní prognóza Komise 2023 dále předpovídá nižší poměr veřejného dluhu k HDP, a to 25 % na konci roku 2023. Tento rozdíl je způsoben nižším předpovídaným schodkem a rozdílnými předpoklady ohledně provádění nástroje a plateb z tohoto nástroje.

- (18) Saldo veřejných financí v roce 2023 by měla i nadále ovlivňovat fiskální opatření přijatá ke zmírnění hospodářského a sociálního dopadu zvýšení cen energií. Sestávají z opatření prodloužených z roku 2022, zejména z dotací spotřebitelům mimo domácnosti. Náklady na tato opatření jsou i nadále částečně kompenzovány daněmi z neočekávaných zisků dodavatelů energie, konkrétně solidárním příspěvkem podle nařízení Rady (EU) 2022/1854¹⁰. Při zohlednění těchto příjmů jsou čisté rozpočtové náklady na podpůrná opatření odhadovány v jarní prognóze Komise 2023 na 0,8 % HDP v roce 2023¹¹. Zdá se, že opatření v roce 2023 nejsou zaměřena na nejzranitelnější domácnosti nebo podniky a plně nezachovávají cenový signál ke snížení poptávky po energiích a zvýšení energetické účinnosti. V neposlední řadě se očekává, že saldo veřejných financí bude v roce 2023 těžit z postupného ukončování dočasných mimořádných opatření v souvislosti s onemocněním COVID-19 v odhadované výši 1,0 % HDP.
- (19) Dne 12. července 2022¹² doporučila Rada Bulharsku zajistit v roce 2023, aby růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů byl v souladu s celkově neutrálním nastavením fiskální politiky¹³, a brát přitom v potaz pokračující dočasnou a cílenou podporu domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Zároveň by se Bulharsko mělo připravit na přizpůsobování běžných výdajů vyvíjející se situaci. Dále bylo Bulharsku doporučeno rozšířit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti při zohlednění iniciativy REPowerEU, a to i s využitím nástroje a dalších fondů Unie.

---

¹⁰ Nařízení Rady (EU) 2022/1854 ze dne 6. října 2022 o intervenci v mimořádné situaci s cílem řešit vysoké ceny energie (Úř. věst. L 261I, 7.10.2022, s. 1).

¹¹ Hodnota vyjadřuje výši ročních rozpočtových nákladů na tato opatření včetně běžných příjmů a výdajů a případně i kapitálových výdajů.

¹² Doporučení Rady ze dne 12. července 2022 k národnímu programu reforem Bulharska na rok 2022 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Bulharska z roku 2022 (Úř. věst. C 334, 1.9.2022, s. 11).

¹³ Podle jarní prognózy Komise 2023 se střednědobý růst potenciálního produktu Bulharska (desetiletý průměr), který se používá k měření nastavení fiskální politiky, odhaduje v nominálním vyjádření na 12,9 %.

- (20) Pro rok 2023 se v jarní prognóze Komise 2023 předpokládá expanzivní nastavení fiskální politiky (−3,1 % HDP) na pozadí vysoké inflace. To navazuje na expanzivní nastavení fiskální politiky v roce 2022 (−1,2 % HDP). Předpokládá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (očištěných o diskreční opatření na straně příjmů) k nastavení fiskální politiky v roce 2023 bude mít expanzivní povahu v rozsahu 1,9 % HDP. Tento expanzivní příspěvek čistých primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů není způsoben cílenou podporou domácností a podniků, které jsou nejvíce ohroženy prudkým nárůstem cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Celkově není projektovaný růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v souladu s doporučením Rady ze dne 12. července 2022. Předpokládá se, že Bulharsko bude financovat dodatečné investice prostřednictvím nástroje a dalších fondů Unie a zachová investice financované z vnitrostátních zdrojů. Výdaje financované z grantů nástroje a dalších fondů Unie by měly v roce 2023 podle projekce činit 1,9 % HDP, zatímco investice financované z vnitrostátních zdrojů mají mít expanzivní příspěvek k nastavení fiskální politiky v rozsahu 0,1 procentního bodu¹⁴.
- (21) Podle konvergenčního programu z roku 2023 se očekává, že schodek veřejných financí klesne v roce 2024 na 4,7 % HDP. Pokles v roce 2024 odráží zejména vyšší příjmy z Unie a postupné ukončování podpůrných opatření v oblasti energetiky. Poměr veřejného dluhu k HDP na konci roku 2024 by podle konvergenčního programu z roku 2023 měl vzrůst na 30,7 %. Na základě opatření politiky, která byla známa ke dni uzávěrky prognózy, Komise ve své jarní prognóze 2023 předpokládá pro rok 2024 schodek veřejných financí ve výši 4,8 % HDP. Tato hodnota vcelku odpovídá projekci pro schodek v konvergenčním programu z roku 2023. Jarní prognóza Komise 2023 dále předpokládá nižší poměr veřejného dluhu k HDP na konci roku 2024, a to 28,1 %.

---

¹⁴ Příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů by podle projekce měl mít utlumující povahu v rozsahu 0,1 procentního bodu HDP.

- (22) V konvergenčním programu z roku 2023 se plánuje postupné ukončení většiny podpůrných opatření v oblasti energetiky do roku 2024. Komise v současné době předpokládá, že čisté náklady na podpůrná opatření v oblasti energetiky budou v roce 2024 činit 0,1 % HDP (oproti 0,8 % HDP v roce 2023). Tyto odhady jsou založeny na předpokladu, že nedojde k novému nárůstu cen energií. Zdá se, že podpůrná opatření v oblasti energetiky, která mají v současnosti zůstat v platnosti i v roce 2024, nejsou zaměřena na zranitelné domácnosti nebo podniky. Nezachovávají v plném rozsahu cenový signál ke snížení poptávky po energii a zvýšení energetické účinnosti.
- (23) Nařízení (ES) č. 1466/97 vyžaduje roční zlepšení strukturálního rozpočtového salda směrem ke střednědobému cíli o doporučenou hodnotu 0,5 % HDP¹⁵. Vzhledem k úvahám o fiskální udržitelnosti a potřebě snížit schodek pod referenční hodnotu 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě by podle Komise bylo přiměřené zlepšení strukturálního salda ve výši alespoň 0,5 % HDP. K zajištění takového zlepšení a v souladu s metodikou Komise je zapotřebí, aby růst čistých primárních výdajů¹⁶ financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2024 nepřekročil 4,6 %, jak se odráží v tomto doporučení. Zároveň by v závislosti na vývoji na trhu s energiemi měla být postupně ukončena zbývající podpůrná opatření v oblasti energetiky (v současné době odhadovaná Komisí na 0,8 % HDP v roce 2023), počínaje těmi nejméně zacílenými, a související úspory by měly být použity na snížení schodku veřejných financí. Podle odhadů Komise by to vedlo k růstu čistých primárních výdajů pod úroveň doporučeného maximálního tempa růstu pro rok 2024. Kromě toho podle jarní prognózy Komise 2023 není růst čistých primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2023 v souladu s doporučením Rady ze dne 12. července 2022. Pokud se to potvrdí, byl by namísto nižší růst čistých primárních výdajů v roce 2024.

---

¹⁵ Článek 5 nařízení (ES) č. 1466/97 požaduje rovněž korekci o více než 0,5 % HDP u členských států, jejichž veřejné zadlužení přesahuje 60 % HDP nebo které se potýkají s výrazným rizikem z hlediska udržitelnosti dluhu.

¹⁶ Čisté primární výdaje se určují jako výdaje financované z vnitrostátních zdrojů očištěné o diskreční opatření na straně příjmů a s vyloučením úrokových výdajů, jakož i výdajů na cyklickou nezaměstnanost.

- (24) Za předpokladu nezměněné politiky jarní prognóza Komise 2023 předpokládá, že čisté primární výdaje financované z vnitrostátních zdrojů v roce 2024 porostou o 5,4 %, což je více než doporučená míra růstu. Korekce předpokládaná v jarní prognóze Komise 2023 je nižší než úspory plynoucí z postupného úplného ukončení podpůrných opatření v oblasti energetiky, což je způsobeno především anualizovaným dopadem zvyšování důchodů a plánovaným zvýšením některých mezd ve veřejném sektoru, které více než kompenzují pozitivní dopad postupného ukončování podpůrných opatření v oblasti energetiky.
- (25) Podle konvergenčního programu z roku 2023 se očekává, že se veřejné investice zvýší z 4 % HDP v roce 2023 na 4,6 % HDP v roce 2024. Ve zvýšení investic se projevuje zvýšení investic financovaných z vnitrostátních zdrojů a investic financovaných ze strany Unie, zejména prostřednictvím nástroje.
- (26) Konvergenční program z roku 2023 nastiňuje střednědobou fiskální cestu do roku 2026. Podle konvergenčního programu z roku 2023 se očekává, že se schodek veřejných financí zvýší v roce 2025 na 4,9 % HDP a do roku 2026 na 5 %. Očekává se tedy, že se schodek veřejných financí nevrátí v horizontu programu pod úroveň 3 % HDP. Poměr veřejného dluhu k HDP by podle konvergenčního programu z roku 2023 měl vzrůst ze 30,7 % na konci roku 2024 na 37,1 % do konce roku 2026.

(27) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) nařízení (EU) 2021/241 a kritériem 2.2 přílohy V tohoto nařízení zahrnuje plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic, které mají být provedeny do roku 2026. Provádění bulharského plánu pro oživení a odolnost probíhá, avšak s rostoucím rizikem zpoždění. Bulharsko předložilo jednu žádost o platbu, která odpovídá 22 milníkům a cílům plánu a vedla k celkovému vyplacení částky ve výši 1,37 miliardy EUR. Vysoká míra vládní nestability vedla ke zpoždění klíčových legislativních reforem, jako jsou reformy v oblasti zadávání veřejných zakázek, boje proti korupci a odpovědnosti nejvyššího státního zástupce. Nedostatečná politická stabilita a administrativní kapacita se rovněž projeví zpomalením provádění několika důležitých investic do energetiky a dopravy a zpochybněním klíčových aspektů plánu, zejména pokud jde o dekarbonizaci odvětví energetiky. Druhá žádost o platbu byla odložena a její předložení je nyní naplánováno na září 2023. Existuje však značné riziko, že některé milníky a cíle týkající se klíčových reforem nebudou v době jejího předložení splněny. Dodatek k plánu a kapitola REPowerEU se v současné době připravují. Harmonogram dokončení těchto prací je vzhledem k politické situaci stále nejasný. Rychlé začlenění nové kapitoly REPowerEU do plánu pro oživení a odolnost umožní financovat další reformy a investice na podporu strategických cílů Bulharska v oblasti energetiky a zelené transformace. Pro úspěšné provádění plánu pro oživení a odolnost i dalších hospodářských politik a politik zaměstnanosti, které jdou nad rámec plánu, je i nadále důležité systematické a účinné zapojování místních a regionálních orgánů, sociálních partnerů a dalších příslušných zúčastněných stran, aby měla celková politická agenda širokou podporu.

- (28) Komise schválila v roce 2022 všechny programové dokumenty Bulharska v oblasti politiky soudržnosti kromě priority Fondu pro spravedlivou transformaci a plánů spravedlivé územní transformace, které mají zásadní význam pro zmírnění dopadu transformace uhelných regionů. Přijetí a rychlé provádění programů v rámci politiky soudržnosti komplementárně k plánu pro oživení a odolnost a v synergii s ním, včetně kapitoly REPowerEU, má v Bulharsku zásadní význam pro dosažení zelené a digitální transformace, zvýšení hospodářské a sociální odolnosti a zajištění vyváženého územního rozvoje.
- (29) Kromě hospodářských a sociálních výzev, jimiž se zabývají plán pro oživení a odolnost a programy v rámci politiky soudržnosti, čelí Bulharsko řadě dalších výzev v souvislosti s dekarbonizací hospodářství a výrobou energie.
- (30) Bulharsko má i nadále hospodářství s nejvyšší uhlíkovou náročností v Unii a jeho intenzita emisí skleníkových plynů je více než čtyřikrát vyšší, než je průměr Unie. Podíl fosilních paliv na skladbě zdrojů energie v Bulharsku v roce 2021 činil 63 %, přičemž uhlí představovalo 26 %, jaderná energie 22 % a obnovitelné zdroje 15 % (což je méně než průměr Unie v oblasti obnovitelných zdrojů energie, který činí 18 %). Bulharský plán pro oživení a odolnost zahrnuje reformu strategického rámce pro dekarbonizaci ekonomiky, zejména odvětví energetiky. To zahrnuje vypracování scénářů a doporučení Komise pro transformaci energetiky a následné přijetí plánu na dosažení klimatické neutrality Národním shromážděním s konečným termínem pro postupné ukončení těžby uhlí, resp. lignitu, a to nejpozději do roku 2038. Ačkoli byla v roce 2022 zřízena Komise pro transformaci energetiky, její zpráva o doporučeních se zpozdila. Národní shromáždění navíc v lednu 2023 přijalo usnesení, jímž uložilo vládě povinnost znovu jednat o závazcích Bulharska v rámci jeho plánu pro oživení a odolnost v oblasti dekarbonizace, včetně investic do ukládání elektřiny.

(31) Bulharsko prokázalo vysokou úroveň bezpečnosti dodávek plynu i přes náročné okolnosti, zejména za situace, kdy byly přerušeny jeho dodávky plynu z Ruska krátce po invazi na Ukrajinu. Bulharsko bylo schopno zajistit krátkodobé smlouvy na dodávky zkapalněného zemního plynu (LNG) přes Řecko. Plynárenská propojovací soustava mezi Řeckem a Bulharskem (IGB) zahájila provoz v říjnu 2022. To Bulharsku umožnilo získat plný objem smluvních dodávek z Ázerbájdžánu (1 mld. m³ ročně, což představuje přibližně 30 % domácí spotřeby). Podíl plynu na skladbě zdrojů energie činil 14 %, což je méně než průměr Unie, který se pohybuje na úrovni 23 %. Největším spotřebitelem plynu zůstává průmysl s podílem 42 %, včetně neenergetických účelů. Systémy centrálního zásobování teplem ve velkých městech Sofie a Plovdiv jsou závislé na zemním plynu a představují přibližně třetinu celkové spotřeby zemního plynu v Bulharsku. Spotřeba zemního plynu v Bulharsku klesla v období od srpna 2022 do března 2023 o 22 % ve srovnání s průměrnou spotřebou plynu za stejné období v předchozích pěti letech, což je nad rámec cíle snížení o 15 % stanoveného v nařízení Rady (EU) 2022/1369¹⁷. Bulharsko se vyzývá, aby pokračovalo v úsilí o dočasné snížení poptávky po plynu do 31. března 2024 v souladu s nařízením Rady (EU) 2023/706¹⁸.

---

¹⁷ Nařízení Rady (EU) 2022/1369 ze dne 5. srpna 2022 o koordinovaných opatřeních ke snížení poptávky po plynu (Úř. věst. L 206, 8.8.2022, s. 1).

¹⁸ Nařízení Rady (EU) 2023/706 ze dne 30. března 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2022/1369, pokud jde o prodloužení období snižování poptávky u opatření ke snižování poptávky po plynu a posílení podávání zpráv a sledování jejich provádění (Úř. věst. L 93, 31.3.2023, s. 1).

- (32) Pokud jde o obnovitelnou energii, Bulharsko dosud neodstranilo překážky bránící instalaci zařízení na výrobu obnovitelné energie a jejich připojení k síti, což je součástí závazku v rámci jeho plánu pro oživení a odolnost. V lednu 2023 podala Komise v souladu s čl. 260 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie k Soudnímu dvoru Evropské unie žalobu proti Bulharsku z důvodu neprovedení směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001¹⁹ ve vnitrostátním právu. Větší zaměření na ukládání energie by pomohlo v Bulharsku urychlit zavádění obnovitelných zdrojů energie v rámci celé sítě. Lepší řízení sítě tak, aby byla flexibilnější, by navíc mohlo usnadnit integraci dalších zařízení na výrobu obnovitelné energie. Zároveň by Bulharsko mělo pokračovat v rozvoji propojovacích vedení se sousedními zeměmi s dostatečnou kapacitou. Investice do infrastruktury pro fosilní paliva musí být omezeny na nezbytně nutnou úroveň a musí být navrženy tak, aby obstály i v budoucnu, aby se zabránilo závislosti na technologiích, které nejsou v souladu s cíli v oblasti klimatu nebo zvyšují náklady na transformaci energetiky.
- (33) Bulharský plán pro oživení a odolnost zahrnuje investice ve výši více než 1 miliardy EUR zaměřené na zlepšení energetické účinnosti ve veřejných i soukromých budovách a výzvy k realizaci projektů v praxi. Zřízení národního fondu pro dekarbonizaci, které se očekává v roce 2023, má zásadní význam pro dosažení dlouhodobé strategie Bulharska pro renovaci jeho fondu budov a pro přilákání většího objemu soukromých investic přizpůsobením jeho přístupu k programům renovací. Je třeba vyvinout další úsilí na strukturální řešení energetické chudoby, zejména prostřednictvím specializovaných programů a technické a administrativní pomoci, které by odrážely potřeby zranitelných skupin. Aby Bulharsko splnilo cíle balíčku „Fit for 55“, bude nutné zvýšit ambice v oblasti snižování emisí skleníkových plynů a zvýšit cíle v oblasti obnovitelných zdrojů energie a energetické účinnosti.

---

¹⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 82).

- (34) V období 2005–2021 vzrostly v Bulharsku emise skleníkových plynů z vnitrostátní dopravy s výjimkou letecké dopravy o 19,5 %, zatímco v Unii v průměru klesly o 7,5 %. Toto odvětví se na emisích skleníkových plynů v zemi podílí zhruba jednou čtvrtinou. Využívání osobních automobilů s nulovými emisemi je v Bulharsku nízké, stejně jako hustota veřejných elektrických dobíjecích bodů. Rozvoj bulharské části transevropské dopravní sítě se potýká se zpožděním, zejména pokud jde o železniční infrastrukturu: to brání multimodalitě a potenciálu ke zlepšení účinnosti a udržitelnosti v dopravě. Znečištění ovzduší představuje pro bulharské obyvatelstvo značné zdravotní riziko.
- (35) Nedostatek pracovních sil a dovedností v odvětvích a povoláních, která jsou klíčová pro zelenou transformaci, včetně výroby, zavádění a udržování technologií s nulovými čistými emisemi, brzdí přechod na hospodářství s nulovými čistými emisemi. Aby se snížil nedostatek dovedností a podpořilo se začlenění a přerozdělení pracovních sil, jsou zásadně důležité vysoce kvalitní systémy vzdělávání a odborné přípravy, které budou reagovat na měnící se potřeby trhu práce, a cílená opatření pro prohlubování dovedností a změny kvalifikace. Pro zapojení nevyužívané nabídky pracovních sil je zapotřebí, aby tato opatření byla přístupná, zejména pro jednotlivce a v odvětvích a regionech, jichž se zelená transformace dotýká nejvíce. V roce 2022 byl v Bulharsku hlášen nedostatek pracovních sil u řady povolání, která v rámci zelené transformace vyžadují specifické dovednosti nebo znalosti²⁰. Evropský sociální fond plus vyčlenil 152 milionů EUR na opatření na podporu zelených dovedností a pracovních míst na období 2021–2027. Fond pro spravedlivou transformaci rovněž poskytuje příležitost zabývat se sociálním rozměrem zelené transformace pro tři způsobilé regiony v tomto státě.
- (36) Na základě posouzení Komise přezkoumala Rada konvergenční program z roku 2023 a její stanovisko²¹ je promítnuto do doporučení č. 1, 2 a 3,

---

²⁰ Zpráva o nedostatku pracovních sil z roku 2022 – Evropský orgán pro pracovní záležitosti.

²¹ Podle čl. 9 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1466/97.

DOPORUČUJE Bulharsku v období 2023–2024:

1. Ukončit co nejdříve v letech 2023 a 2024 mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky a použít související úspory ke snížení schodku veřejných financí. Pokud by si nový nárůst cen energií vyžádal nová nebo pokračující podpůrná opatření, zajistit, aby tato podpůrná opatření byla zaměřena na ochranu zranitelných domácností a podniků, aby byla fiskálně dostupná a zachovávala stimuly k úsporám energií.

Zajistit obezřetnou fiskální politiku, zejména omezením nominálního růstu čistých primárních výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2024 na nejvýše 4,6 %²².

Zachovat veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistit účinné využívání grantů z nástroje i dalších fondů Unie, především za účelem podpory zelené a digitální transformace.

Pro období po roce 2024 pokračovat ve střednědobé fiskální strategii postupné a udržitelné konsolidace spojené s investicemi a reformami napomáhajícími vyššímu udržitelnému růstu, aby bylo dosaženo obezřetné střednědobé fiskální pozice.

2. Zajistit efektivní správní strukturu a posílit správní kapacitu, aby bylo možné rychle a soustavně provádět plán pro oživení a odolnost. Urychleně dokončit kapitolu REPowerEU, aby bylo možné co nejdříve zahájit její provádění. Pokračovat v rychlém provádění programů politiky soudržnosti a zajistit jejich úzkou doplňkovost a součinnost s plánem pro oživení a odolnost.

---

²² To podle odhadů odpovídá ročnímu zlepšení strukturálního rozpočtového salda v roce 2024 ve výši alespoň 0,5 % HDP, jak je popsáno ve 23. bodě odůvodnění.

3. Snížit závislost na fosilních palivech a urychlit energetickou transformaci prostřednictvím rychlejšího zavádění obnovitelných zdrojů energie spolu s kapacitami pro ukládání energie a současně zvýšit flexibilitu energetického systému. Posílit infrastrukturu elektrizační soustavy a zlepšit její řízení zjednodušením postupů připojení a zavedením prvků inteligentních sítí. Pokračovat v úsilí o zvýšení propojení se sousedními zeměmi. Urychlit renovace budov s cílem podpořit energetickou účinnost a řešit energetickou chudobu. Podporovat nová řešení v oblasti centrálního zásobování teplem a udržitelné městské dopravy, která obstojí i v budoucnu, a urychlit rozvoj železniční infrastruktury. Zintenzivnit politické úsilí zaměřené na poskytování a získávání dovedností a kompetencí potřebných pro zelenou transformaci.

V Bruselu dne

Za Radu

předseda nebo předsedkyně
